

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.15@regeringskansliet.se

Remissyttrande över promemorian *Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1)*

Dnr Ju2019/00209/L5

Stockholms tingsrätt har fått promemorian *Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott* på remiss. Sammanfattningsvis tillstyrker tingsrätten, med de synpunkter som framgår nedan, endast förslaget om brottets systematik som ett nytt kvalificerande rekvisit vid gradindelningen av stöld respektive häleri. Resterande förslag avstyrkes.

Allmän utgångspunkt

Som en huvudsaklig anledning till utredarens uppdrag anges att den organiserade tillgreppsbrottsligheten är ett växande problem i Sverige och att krafttag behövs för att försvåra för de kriminella nätverken. Av den brottsstatistik som presenteras i promemorian framgår visserligen att internationella brottsnätverk står för en stor del av både bostadsinbrotten och stölderna av båtmotorer, bildelar och större jordbruksmaskiner i Sverige. Det anges också att andelen brott som utförs av personer som kommer till Sverige för att begå brott ökar, om inte över tid, i alla fall momentant inom vissa geografiska områden. Samtidigt visar dock statistiken på en överlag stabil eller minskande trend för tillgreppsbrotten generellt.

Mot denna bakgrund och med tanke på att den nu gällande lagstiftningen avseende tillgreppsbrott erfarenhetsmässigt fungerar väl, är tingsrättens

utgångspunkt att det saknas tillräckligt starka skäl för ytterligare kriminaliseringar på området.

I det följande behandlas utredningens olika förslag vart för sig.

- **Brottets systematik som ett kvalificerande rekvisit vid gradindelningen av stöld och häleri**

Tingsrätten delar utredarens bedömning att det finns skäl att införa brottets systematik som ett brottsinternt rekvisit i bestämmelserna om grov stöld respektive grovt häleri. Tingsrätten ifrågasätter dock om den valda formuleringen ”om gärningen utövats *systematiskt*” rent semantiskt når det eftersträvade syftet, nämligen att tydliggöra att det inte krävs upprepade gärningar utan att det handlar om tillvägagångssättet vid endast den gärning som är uppe till prövning. Tingsrätten föreslår att rekvisitet i stället ges lydelsen ”om gärningen utövats på *ett systematiskt sätt*”.

- **De nya brotten grov systematisk stöld och grovt systematiskt häleri**

De nya bestämmelserna är utformade med förebild i de grova fridskränkingsbrotten. Dessa brott har tillkommit för att kunna beakta den samlade effekten av att en och samma målsägande utsätts för systematisk press och kränkningar. Samma skäl gör sig dock inte gällande när det gäller tillgreppsbrottslighet. Tingsrätten ser inget behov av att införa de föreslagna brotten. Det förväntas också bli vanskligt för rättsväsendet att förhålla sig till flera olika brottsbestämmelser som tar sikte på systematiska stölder respektive hälerier.

Tingsrätten noterar att det föreslås att de nya bestämmelserna ska tillämpas om var och en av vissa uppräknade gärningar utgjort *ett* led i ett systematiskt förfarande. Tingsrätten vill erinra om att Högsta domstolen tolkat motsvarande krav i den tidigare lydelsen av fridskränkingsbestämmelsen som att den tilltalade tidigare måste ha dömts för liknande brott mot målsäganden och att

detta föranlett en ändring av formuleringen till ”om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning”.

- **Det nya brottet inbrottsstöld**

Tingsrätten anser att befintliga bestämmelser ger goda möjligheter att hantera inbrottsstölder på ett nyanserat och adekvat sätt. Tingsrätten ser inget behov av att sådana gärningar bryts ut till ett eget straffbud med en straffskala som börjar på fängelse i ett år.

- **Kriminalisering av försök och förberedelse till häleri**

Tingsrätten delar utredarens bedömning att det med hänsyn till häleribrottets konstruktion inte skulle vara meningsfullt att kriminalisera förstadier till detta brott.

- **Förbud att få tillträde till butikslokaler, simhallar och bibliotek**

Tingsrätten noterar utredarens bedömning att det är svårt att klarlägga omfattningen av den problematik som vissa butiker, simhallar och bibliotek drabbats av. Tingsrätten ser vidare en risk för att förbud mot tillträde till en viss plats endast skulle skjuta över problemet till andra platser. Det är därför tingsrättens bedömning att det föreslagna förbudet, som innebär inskränkningar i den grundlagsstadgade rörelsefriheten och rätten till tillgång till bibliotek, inte är en proportionerlig åtgärd mot den upplevda problematiken.

Detta yttrande har beslutats av rådmännen Maria Lindhe och Lena Carlberg Johansson samt tingsfiskalen Antonia Gergova (föredragande).

Maria Lindhe

Antonia Gergova